

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

23. TÝDEN (6.6.2022)

Kamil Holý

Výzkumný tým č. 20: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka [Poradenství](#). Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Začíná hromadná migrace molice vlašovičnickové do brukvovité zeleniny, spolu s ní naletují mšice - někde již kolonie m. zelné v začínajících hlávkách, v nich mohou škodit i třásněnky. Třásněnky místy škodí i na cibuli. Líhnou se první housenky zápředníčka a můr, škodlivost se bude zvyšovat. Dřepčící zůstávají lokální záležitostí. Skončilo kladení 1. generace květilky zelné, larvy mohou ještě nějaký čas škodit. Riziková zůstává mandelinka bramborová. Na hrachu mohou škodit kyjatky.

Teploty mají vzrůstat, pokud škůdce nesmyje z rostlin silný déšť, nemusí při silném náletu ošetření v týdenním intervalu stačit.

Po mírné zimě a střídavém počasí je výskyt škůdců odlišný v závislosti na regionu i v rámci pozemků na jednom katastru. Na jedné lokalitě druh škodí, na jiné je pod prahem pozorovatelnosti - nepodcenit monitoring.

Brukvovitá zelenina - na většině lokalit překročila molice vlašovičnicková práh škodlivosti, ochrana cílená na molici by měla současně regulovat i mšice, třásněnku a housenky různých druhů, místy i dřepčíky (v závislosti na výskytu na daném pozemku). Mšice mohou být schované v nejmladších listech tvořících se hlávek - prohlédnout srdéčka. Nová vajíčka květilky nezjištěny - konec dospělců 1. generace, zůstávají larvy.

Ostatní zelenina - přetrvává tlak mandelinek, po ošetření naletují noví dospělci. Na cibuli jsou třásněnky, které mohou na porostech z podzimu škodit. Na sledovaných plochách hrachu kyjatky ubyly, ale jinde mohou kolonie růst a škodit. Na celeru miny od vrtule celerové, ale napadení nízké. Létá osenice polní, poškození housenkami zatím nezjištěno. Na chřestu dospělci a vajíčka chřestovníčka obecného. Na řepě občas vajíčka a miny květilky řepné, místy i mšice maková.

Riziková: Molice, mšice, mandelinky, třásněnky, housenky motýlů, kyjatka hrachová

Molice vlašovičnicková

- začátek hromadné migrace do porostů brukvovité zeleniny, většinou překročen práh škodlivosti, je třeba cílit zásah proti dospělcům, před vykladením vajíček.

Monitoring - dospělci na spodní straně listů, vajíčka nejprve bílá na bílém kruhovém podkladu, později tmavou. Nymfy ploché, přísáté k podkladu.

Ochrana - nejcitlivější k insekticidům jsou dospělci, postačí smíchat pyretroid s olejem a dobře ošetřit i spodní stranu listů. V současné době je většina rostlin ještě malá - postřík snadněji pronikne k ukrytým molícím. Frekvenci postříků volit v závislosti na rychlosti přiletu nových molíc. Migrace bude trvat cca 1 měsíc, je třeba nevyplýtvat účinné přípravky proti nymfám a pupáriím předčasně.

Zápředníček polní

- začínají škodit housenky, v lapácích i porostech zůstává vysoký počet dospělců, pokud výskyt neomezí deště, může být místy i kalamitní výskyt.

Monitoring - odchyt dospělců do feromonových lapáků. Housenky na spodní straně listů, při žíru zůstává horní pokožka listu často nepoškozena (skeletování).

Ochrana - cílit na mladé housenky krátce po vylíhnutí, které jsou nejcitlivější k insekticidům.

Housenky můr

- pokračuje kladení vajíček různých druhů můr (m. kapustová, zelná, kovolessklec gama a další) v různých plodinách, líhnou se první housenky. Početnost můry kapustové v lapácích nadprůměrně vysoká, lze očekávat vyšší škody.

Monitoring - vajíčka a housenky na spodní straně listů. Sledovat odchyt dospělců do nejbližších světelných lapáků ze sítě ÚKZÚZ, porovnat početnost s početností v předchozích letech. Odchyty jsou na Rostlinolékařském portálu.

Ochrana - cílit na mladé housenky krátce po vylíhnutí, které jsou nejcitlivější k insekticidům a současně způsobují nejmenší škody.

Dřepčící r. *Phyllotreta*

- přetrvává vysoká variabilita ve výskytu - na některých lokalitách škodí, v jiných oblastech porosty téměř bez jediného brouka (špatné přezimování), ale i tam dochází k pozvolnému nárůstu.

Monitoring - přítomnost dospělců nebo požerky na rostlinách.

Ochrana - ošetřit porosty v závislosti na výskytu/škodách. Nepřímou metodou ochrany je výsev hořčice na souvraticích a v manipulačních uličkách (**lapací rostliny**), hořčice část dřepčících odláká od zelenin a v ní můžete použít přípravky s dlouhodobější účinností, které nelze kuli reziduím použít na rostliny krátce před sklizní (např. u kedluben).

Květilka zelná

- konec kladení 1. generace, úhyn rostlin zatím nepozorován

Monitoring - bílá vajíčka ukrytá mezi rostlinou a půdou (kořenový krček nebo nadzemní část ležící na půdě).

Ochrana - moření sadby nebo ošetření proti dospělcům před vykladením vajíček.

Mšice

- na brukvovité zelenině místy vysoký nálet mšic, začínají se objevovat kolonie, u mšice zelné jsou i v hlávkách, kde se snadno přehlédnou. Na ostatních druzích zelenin mšic méně, m. maková je občas na řepě.

Monitoring - mšice často na spodní straně listů nebo na nejmladších částech růstových vrcholů.

Ochrana - na brukvovité zelenině spojit s molicí a dalšími škůdci. Mšice ukryté v začínajících hlávkách mohou být hůře zasažitelné - zkontrolovat účinnost zásahu.

Třásněnky

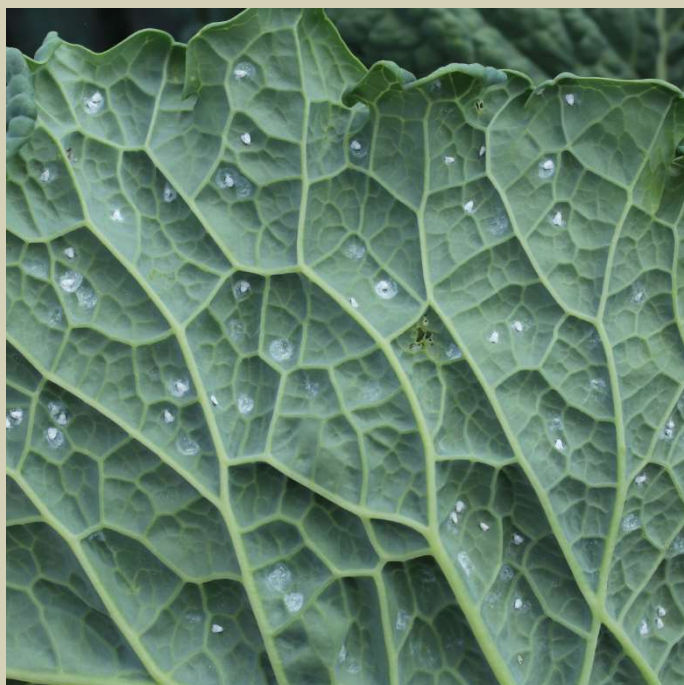
- lokálně vysoká početnost dospělců na **brukvích**, kde způsobují poškození vzhledu sáním a následným vytvářením nádorků na listech a později i v hlávkách. Na **cibuli** dospělci a nymfy, na porostech z podzimu se objevuje poškození listů.

Monitoring - u **cibule** jsou dospělci i nymfy nejčastěji ukryté mezi nahloučenými listy nebo volně na listech. Posátá místa jsou bělavá, s černými kupičkami trusu, na starších rostlinách může posátí připomínat plíseň - lupou hledat mladé nymfy. Na **brukvovité** zelenině jsou třásněnky na spodní straně listů nebo v hlávkách.

Ochrana - pouze při vysokém výskytu při poškození listů sáním (vada vzhledu). U zelí zabránit vniknutí do tvořících se hlávek - nízká účinnost ochrany.

Užitečné organismy

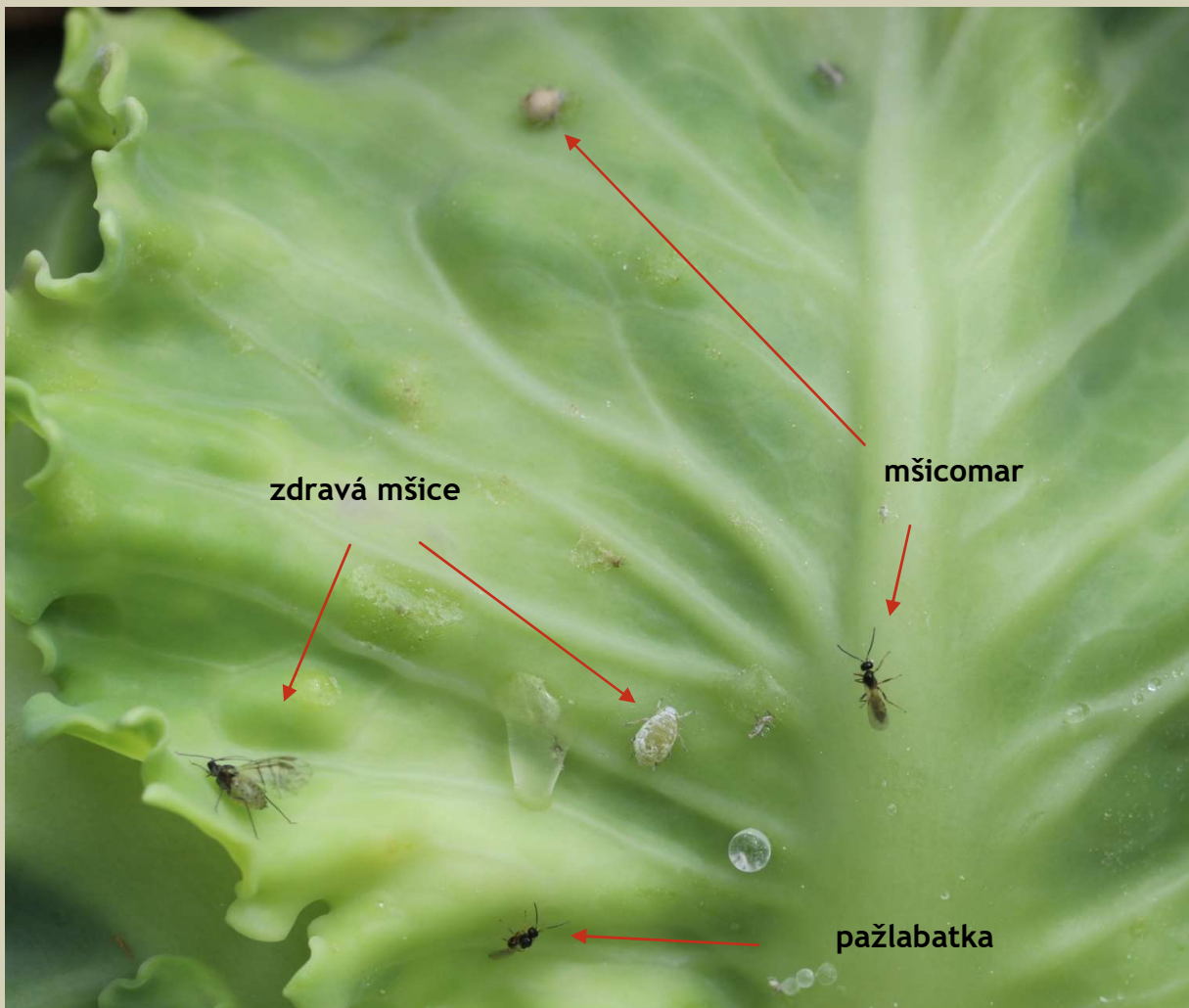
- za mšicemi se do porostů stěhují slunéčka a mšicomaři, které následují i jejich hyperparazitoidi (pažlabatky). Občas i larvy pestřenek. Zvyšuje se početnost blanokřídlých parazitoidů, především lumků rodu *Diadegma*, který parazituje západníčka. Častí jsou síťoví pavouci.

Začíná hromadná migrace molice vlašovičnickové

Naletující mšice zakládají kolonie, které mohou být ukryté i v začínajících hlávkách

Mšice lákají do porostů mšicomary, kteří přemění parazitovnou mšici v mumii. Přítomnost mšicomarů naopak láká pažlabatky z podčeledi Charipinae, které parazitují mšicomary uvnitř mumie.

Objevují se první housenky zápředníčků, kteří jsou na spodní straně listů

Přibývají vajíčka mûr a líhnou se nové housenky, které jsou v počátku menší než molice

Na hrachu kyjatek méně

Na cibuli zůstávají třásněnky

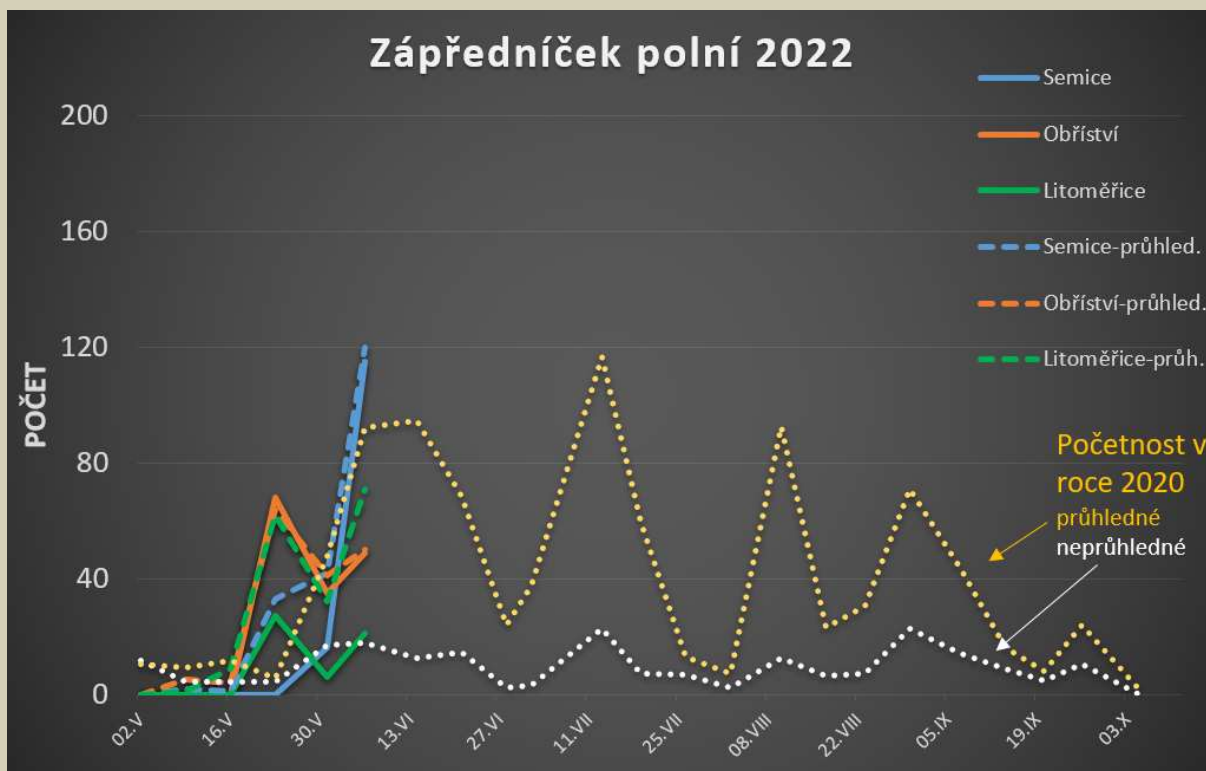
Příznaky zaostávání v růstu a vadnutí připomínají poškození od květilky, ale na kořenech žádné larvy ani pupária. V tomto případě se jedná o dřívější poškození rostlin při plečkování.

Odchyt osenice polní a zápředníčka do feromonových lapáků v roce 2022

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozích letech (průměr ze všech 3 lokalit)
- zápředníček - čárkovaná čára (průhledný lapák), plná čára (neprůhledný lapák) - rozdíly v odchycích na stejné lokalitě

Osenice - odchyt v lapácích zatím průměrný

Zápředníček - objevují se malé housenky a první požerky, dospělců v porostech dostatek, škodlivost bude vzrůstat

Odchyt můry kapustové do feromonových lapáků v roce 2022

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozím roce (průměr ze všech 3 lokalit)
- dospělci 1. generace nadprůměrně početní, začínají škodit housenky z prvních snůšek (spolu s housenkami m. zelné), škodlivost se bude zvyšovat
- 1. generace škodí především na listech, ale může poškodit i hlávky, pokud již budou narostlé

